

مدیریت و نظارت بر شکل‌گیری قراردادهای بین‌المللی بالادستی نفت و گاز (رویکرد سیستمی)

محمد آقایی حاجی‌آبادی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت نظارت و بازرسی

Mohamad.aghaei.h@gmail.com

چکیده:

نگرش سیستمی کلیه عناصر سیستم را مورد توجه قرار داده و کل سیستم و اجزای تشکیل دهنده آن را با یک دید فراگیر می‌نگرد. قرار داد های بین المللی بالادستی نفت و گاز به طور مستقیم و غیرمستقیم با سرنوشت میلیون‌ها انسان ارتباط دارد از همین رو مدیریت و نظارت بر شکل‌گیری بر این قراردادها از اهمیت زیادی برخوردار است. در این پژوهش با روش توصیفی با رویکرد سیستمی قرار داد بین‌المللی بالادستی نفت و گاز را به عنوان یک سیستم در نظر گرفته است و برای مدیریت و نظارت بر شکل‌گیری این قرار دادها، عناصر، محیط‌های مجاور را شناسایی کرده است، تعاملات محیط مجاور با سیستم اصلی مورد بررسی قرار گرفته است همچنین این سیستم را از جهت پویایی مورد تجزیه تحلیل قرار داده است. شیوه اجرا این پژوهش فردی و نوع جمع آوری اطلاعات، کتابخانه‌ای و جستجوی اینترنتی بوده است. در پایان به این نتیجه رسیده است که در مدیریت و نظارت بر شکل‌گیری قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز باید تاثیرات محیط مجاور بر این قراردادها را جدی گرفت همچنین در نظارت بر شکل‌گیری این قراردادها توجه نکردن به پویایی سیستم قراردادهای و محیط مجاور موجب می‌شود که مدیر در کنترل و نظارت دچار اشتباه شود و نتیجه این اشتباه به محیط بازگردد.

واژگان کلیدی: سیستم، مدیریت، نظارت، قرارداد نفت و گاز.

۱- مقدمه

نگرش سیستمی به امر مدیریت کلان (مدیریت قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز) که تصمیمات و اعمال آن‌ها به طور مستقیم و غیر مستقیم به سرنوشت میلیون‌ها نفر گره خورده است، از اهمیت خاصی برخوردار است، چرا که اخذ هر تصمیمی بدون در نظر گرفتن تمام جنبه‌های آن لطمات جبران ناپذیری خواهد داشت. تفکر سیستمی به مجموعه و در کلیت سیستم می‌نگرد و به جای تمرکز روی اجزا، به بررسی روابط بین این اجزا و در نهایت رفتار کلی سیستم می‌پردازد. (فرشاد، ۱۳۶۲: ۹۴) و کلیه عناصر سازمان را مورد توجه قرار داده و کل سیستم و اجزای تشکیل دهنده آن را با یک دید فراگیر می‌نگرد. (ابراهیمی، محمدی و رمضان، ۱۳۸۹، ص. ۱۹).

آنچه لزوم هر چه بیشتر مدیریت و نظارت بر قرار داد نفتی را ایجاب می‌کند، ویژگی منحصر به فرد حوزه نفت و گاز و قرارداد های نفتی بعنوان هدفی مناسب برای فساد می‌باشد. این ویژگی‌ها بعضاً مربوط به ماهیت ذاتی قراردادهای نفتی و حجم کلان معاملاتی در این قسمت و گاه مربوط به خود نفت بعنوان یک کالای استراتژیک و آثار وجود فساد در این بخش و تاثیر آن بر منافع عموم و سایر مسایل اجتماعی است. (کیوانداریان، ۱۳۹۳، ص. ۱۶). نفت گاهی به بزرگترین تجارت تعبیر می‌شود، حجم دلار در